

Besedilo k spevoigri

Slava cesarju Francu Jožefu I.

Za šolske slavnosti priredil
in Društvu za zgradbo učiteljskega
konvikta poklonil

EMIL ADAMIČ.

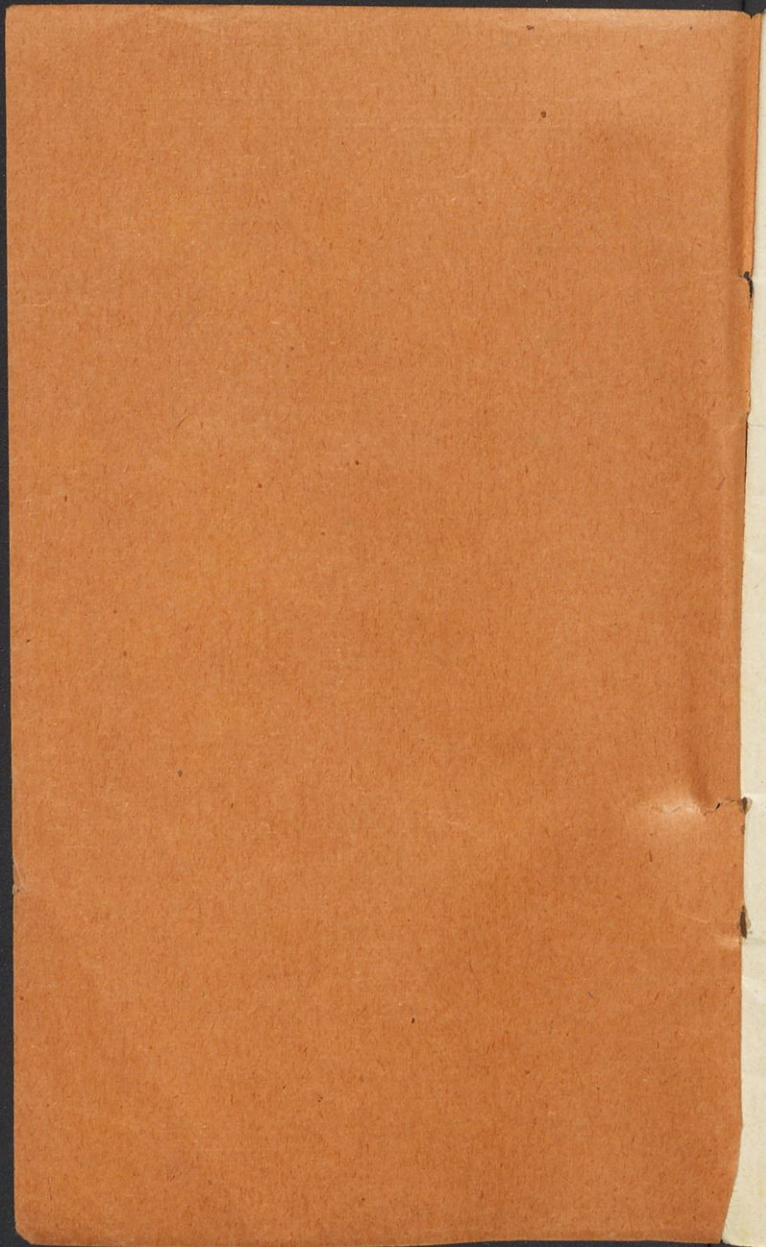
— Cena 20 vinarjev. —

V Ljubljani, 1908.

Založilo in izdalo Društvo za zgradbo učiteljskega
konvikta.

Natisnila Učiteljska tiskarna.

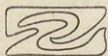

Besedilo k spevoigri
Slava cesarju
Francu Jožefu I.

Za šolske slavnosti priredil
in Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta
poklonil

EMIL ADAMIČ.

————— Cena 20 vin. —————

V Ljubljani, 1908.

Založilo in izdalo Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta.
Natisnila Učiteljska tiskarna.

MD 721/1994

ID=39750656

Uvod.

Deklamacija:

Uvodna pesem.

V prsih veselo nam bije srce.
Kdo bi za letošnji praznik ne vedel!
likovje Šestdeset let je minilo od dne,
kar je naš cesar svoj prestol zasedel!

Bil je še zoren mladenič takrat,
ko so mu žezlo kraljevo podali,
toda na srcu in duhu bogat,
zmožnosti svoje pokazal je kmali.

V času viharnem, ko rod je na rod
ščuval in glasno zahteval pravice,
on kot vojak in najvišji gospod
nikdar ni krepke povetil desnice.

Dom je ubranil sovražnikov sil,
mir je med narodi vsemi napravil,
hraber junaško, očetovsko mil
Avstrijo je pred Evropo proslavil.

Danes ozira se starček častit
s sladko zavestjo na svoja dejanja,
vse mu pošilja pozdrav ognjevit,
vse mu hvaležno, udano se klanja.

Tudi najmanjši podložniki mi,
ali za drugimi naj bi ostali?
S svojimi majhnimi sicer močmi
njemu na slavo smo tukaj se zbrali.

V srcu imamo njegov spomenik,
da ga na zunaj pokažemo tudi,
vrsta pred vami odgrni se slik,
pesem nam jasna iz grla se vzbudi!

Petje:

Cesarska pesem.

Bog ohrani, Bog obvari
nam cesarja, Avstrijo!
Modro da nam gospodari
s svete vere pomočjo!

Branimo mu krono dedno
zoper vse sovražnike:
S habsburškim bo tronom vedno
sreča trdna Avstrije!

Prvi del.

Petje:

Mal' postojmo.

Mal' postojmo,
mal' zapojmo,
k' mam očeta dobrega:
Franca Jožefa.

Petje:

Ena ptička priletela.

Ena ptička priletela,
vrh kosarne se je vsela.
Ona poje, žvrgoli,
vse mlade fante prebudi.

Mladi fantje le vstajajte,
na vojsko se pripravljajte.
Od očeta, matere
slovo vzemite danes še.

Petje:

Regiment po cesti gre.

Regiment po cesti gre, juhu,
pa moj fantič zraven je. Juhu!
Pa moj fantič se zmed vseh spozna,
zelen, zelen, zelen pušeljč 'ma. Juhu!

Petje:

Molitev pred bitvo.

Oče, jaz kličem Te!
Dim iz topov me zagrinja grmečih.
Ogenj obkroža me strel plamenečih.
Bojev voditelj, jaz kličem Te,
Oče, Ti vodi me!

Deklamacija:

Ob nastopu vladanja.

Let šestdeset je zatonilo
kar si mladosti dal slovo,
sprejel vladarsko si krmilo.
in krono dedov na glavo.

Viharji kroginkrog so vstali,
hoteč razbiti prestol Tvoj;
a kakor grad na trdni skali
s Teboj je stal Tvoj zvesti roj.

O slavi priča nam Novara,
Radecki priča nam ime
in Jelačič, ki prava stara,
branila naše sta zemljé.

In ko minil je šum viharja,
vse klicalo je iz srca:
„Bog čuvaj našega vladarja
in sveta nam avstrijska tla!“

Petje:

Popotnica vojaška.

Leži, leži ravno poljé,
po polji bela cesta gre;
po cesti krepko stopajo,
prelepi, mladi fantje so.

Hoj, ho-la! ho-la! fantje vi!
Kamo ste se namenili?
Se hočete podat od nas,
ki ljubimo iz srca vas?

Zdaj z Bogom vsi prijatelji,
vi, bratje, sestre, stariši!
Na vojsko gremo zdaj za vas,
mogočen vojvod kliče nas.

Petje:

Tam za laškim gričem.

Tam za laškim gričem,
tam je dost' fantičev,
k' se za nas vojskujejo.
k' se za nas vojskujejo.

Krogla priletela,
v srce me zadela,
in me ranila močno,
in me ranila močno.

Oh, adijo očka,
oh, adijo mam'ca,
oh, adijo sestra, brat,
vid'li smo se zadnjikrat.

Petje:

Tam na zelenem travniku . . .

Tam na zelenem travniku
leži vojak mrtev;
'ma glav'co vso razsekano
in nogo odtrgano,
'ma glavco vso razsekano
in nogo odtrgano.

Prijatla nima nobenega
in srca vsmiljen'ga,

da bi prišel ga pokropit
in za njim solzo prelit,
da bi prišel ga pokropit
in za njim solzo prelit.

Petje:

Oj, ta soldaški boben . . .

Oj, ta soldaški boben,
ta bo moj mrtvaški zvon.
Oj, ta mi bo zazvonil,
kadar jaz umrl bom.
Bom, bom, bom, bom, bom

Oj, ta soldaška sablja,
ta bo moja svetla luč.
Oj, ta mi bo svetila,
kadar jaz umrl bom.
Cin, cin, cin, cin, cin.

Deklamacija:

V dnevih bojev.

Oblaki temni zagrnili
so domovino čezinčez.
Sovražniki od vseh strani
domovju našemu so zapretili.
Visoko kot na gori kres

ljubezen v srcih je vzplamtela
in hrabra narodov krdela
od vseh so klicala strani:
„Za domovino srčno kri!“

Kot trava pod kosó strupeno
za vrsto vrsta pala je —
nad sinjo Adrijo pa naša
zastava zavihrala je.
Kar spi junakov pri Kustoci,
kar jih zakrilo je morjé,
pred Vsemogočnega prestolom
iz prs kipijo jim prošnje —
za domovino in za Te!

Petje:

Radovoljni brambovci.

Presvitli cesar vabi nas
na domovine bran.
Grmi že mesto trg in vas,
k banderu ven na plan!

Pri tem 'bander' prisežemo,
nam priča je nebo:
da kamor pojde, pojdemo;
veselje nam je to.

Da je pravična vojska ta,
nam pamet govori,

se v tujo sužnost ne preda,
kdor se Boga boji.

Zdaj potrdimo bratovšč'no,
naj roko vsak si da,
da se prisega naša bo
povsod razlegala.

Petje:

Solnce mi rajža . . .

Solnce mi rajža
tam doli za gore;
po polju so zaspale
vse žlahtne rožice.

Žalostno danes
je moje srce,
ker moram zapustiti
prijatle, znanke vse.

Kaj mi je storiti,
oj, kam se čem podat?
Cesarsk' povelje pravi,
da moram bit' soldat.

Franc Jožef cesar
in general njegov
začela boj sta s Turkom,
kdaj pridem jaz domov?

Petje:

Nobene bukvice . . .

Nobene bukvice niso tak' lepe,
nobene bukvice niso tak' lepe,
nobene bukvice niso tak' lepe,
kakor je urlavbarski pos!

Deklamacija:

Ob zasedanju Bosne.

V verige sužnosti vkovan
ubogi rod je hiral,
zaničevan in poteptan
pojema! je, umira! . . .

Za vero sveto in prostost
s sovragi so se bili —
za hrabrost svojo in krepost
po ječah so sahnili.

A prišel je rešitve dan,
dan svobode jim zlate.
Junaki naši v južno stran
šli reševati so brate.

Kri bratovska pretakala
za srečo se je raje,
v rešitev jim namakala
domača sveta tla je.

In pod vladarja enega
združili so se z nami,
ki iz srca iskrenega
zakličemo mu vdani:

„Naj zvezde Tebi sijejo
in klije sreča prava!
Vsa srca Tebi bijejo!
Cesarju slava, slava!

Deklamacija:

Sklepna.

Na boj, na boj!
„Junaki, naprej,
i jaz imam ženo, otroke,
za dom naprej; junaki, naprej,
kdo bal bi krivične se roke;“ — —
Vihar se je silen nad Avstrijo vsul,
sovrage ji je smrti zaželel;
želeli Avstrijci življenja smo ji,
in On (cesar) ji življenja je želel. —
Na boj! — —
Naš veliki voj,
apostolj miru,
nastopil je trnjeva pota;
ovil pa na njih si je s slavo
predrago glavo.
In jačji kot kdaj je krila prostrl

avstrijski dvoglavi orel,
saj vsak državljan, saj vsak Avstrijan
v dolžnosti je sveti gorel,
kot deca gorimo, cesarju vdana.
Braniti očino, ji dati kri,
ne bati za njo se viharja;
naprej, na boj, pogumno naprej,
vse dati za dom, za cesarja!

Petje:

Za dolžnost in za pravico,
vsak pošteno zvesto stoj!
Če bo treba pa desnico
s srčnim upom dvigni v boj!
Naša vojska iz viharja
prišla še brez slave ni.
Vse za dom in za cesarja,
za cesarja blago kri.

Drugi del.

Deklamacija:

Prijatelj znanosti in umetnosti.

Največ doseže vedno tisti,
kdor zna pridružiti koristi
veselje tudi in prijetnost.
Zato presvetli naš vladar
podpiral, ljubil je vsekdar
globoko vedo in umetnost.

Nagrade častne, ustanove
delil je za učena dela.
Odlikoval je rad duhove,
ki z dletom, čopičem, peresom
ustvarjali so slike nove
srcá zamaknjenim očesom.

Petje:

Živi, svetli cesar naš!

Živi, svetli cesar naš!
Živi, svetli cesar naš!
Živi, ki domovje milo
staviš v svoje varno krilo;
ki z zjedinjeno močjo
varuješ nas vse krepkó.
Živi, svetli cesar naš!

Živi, svetli cesar naš!
Živi, svetli cesar naš!
Živi, ki v ljubezni vneti
Tvoj obraz podložnim sveti,
le zaupanje deli,
narodom le mir želi.
Živi, svetli cesar naš!

Živi, svetli cesar naš!
Živi, svetli cesar naš!
Ki, ko slavni dedi Tvoji
moč imaš v blagosti Svoji!
Ljudstva osrečuješ vsa,
narod vsak te rad ima!
Živi, svetli cesar naš!

Deklamacija:

Prijatelj šole.

Nevednost je uboštvu mati,
resnice mačeha nevednost.
O šole, o nauki zlati,
kako je trdna vaša vrednost!

Naš modri cesar se zaveda,
da le omikana mladina
v bodočnost jasno lahko gleda,
z mladino cela domovina.

Zato po krajih vse države
skrbi za šole in prostore,
kjer urimo si mlade glave,
kjer vnémamo srce za vzore.

Pred vekom bili so še redki,
ki gladko bi pisali, brali,
zdaj so že redki stari dedki,
ki tega ne bi gladko znali.

Petje:

Otrokova cesarska pesem.

Naš cesar mi je vedno ljub,
na Dunaju živi;

kako bi pač rad k njemu šel,
a meni moči ni.

In kaj bi pri cesarju h'tel?
Roko bi mu podal,
najlepše rože bi mu dal,
ki bi jih zanj nabral.

In rekel bi mu: „Cvetke te
za Te seboj sem vzel.“
Potem pa vrnil bi se spet
ves srečen in vesel.

Deklamacija:

Pospeševatelj prometa.

Kamor hočeš danes priti,
hitro si na svojem mesti
zdaj po cesti kameniti
ali po železni cesti.

Pošta veže vso deželo,
žic železnih vse navzkriž je.
V mesto, trg, planinsko selo
hodiš varneje in bližje.

Ruda dviga se iz zemlje,
morje nosi polne ladje,

tu prodaja, tam odjemlje
kupec les, blago in sadje.

Ljudstvo skuplja se v zadruga,
složno si pomaga v sili.
Kdo ima ob tem zasluge?
Prvi — cesar ljudomili.

Petje:

Slava tebi, slava!

Slava tebi, slava, slava,
draga moja očetnjava,
moja Avstrija vsikdar!
Srce moje napolnjuje,
mojo dušo prevladuje
le lepote tvoje čar.

Čar lepote in zakladi
se ponašajo ti radi
in bogata ti si res!
Tvoja žitna polja zlata
in gorovja so bogata;
občuduje svet te ves!

Tvoja ljudstva občuduje,
vsak posameznik daruje
se ti z umom in dlanjo.

In z navdušenjem udani
pevamo, naj Bog ohrani
nam cesarja, Avstrijo!

Deklamacija:

Oče sirot.

Vdove, bolniki, ubožci, sirote
mislijo letos na mile dobrote,
ki so iz blage cesarjeve roke
zdravje izlivala v rane globoke.

Kjer so viharji razsajali jezni,
ognji, potresi, povodnji, bolezni,
prvi je zmerom vladar vzdihujoče
sine podpiral kot pravi njih oče.

Kdo naj njegovo dobrotnost popiše!
V krajih stoterih je zidala hiše,
hiše zavetnice revnim trpinom,
hiše s cesarjevim večnim spominom.

Petje:

Pesem sirot.

Glasno zapojmo vsi:
„Naš dobrotnik naj živi!

on skrbi za nas sirote,
mnoge nam deli dobrote.“

Glasno zapojímo vsi:
„Naš dobrotnik naj živi!
Naj ga Bog še nam ohrani,
vedno in povsod ga brani!“

Deklamacija:

Sklepna.

In kako naj še častim Te,
Te proslavljam v dobi sivi,
ko v ljubezni nevgasljivi
klanja se Ti vse! — —
Ko Ti veda venec vije,
ko umetnost Te slavi;
šolarček hvaležno kliče:
„Slava, šole Oče, Ti!“
Ko Ti vzklika Avstrija *prostrana:* prometna:
Oče bil si vsemu blagru,
pokrovitelj, pospešitelj,
varuh dober, skrben, moder!“ — —
Ko sirotam zapuščenim
solz prikriti moči ni,
— solz hvaležnosti — — —
Ah, kako naj še častim Te? —
— Naj glasno v imeni vseh

in v posameznih imeni
klici moji dvigajo iskreni
danes se pred Božji stol:
„Vse, kar storil je od mlada
pa do dobe sive cesar blagi,
kar prestal za nas je car naš dragi,
Bog nebeški, **Ti** poplačaj,
Bog nebeški, **Ti** povračaj!
A ti, Avstrijan, na dan!
Klic privri ti iz srca,
pesem naj iz src priklije:
„Vsa, kar solnce jo obsije,
cveti mirno Avstrija!“

Petje:

Meč vojaka naj varuje,
kar si pridnost zadobi,
bistri duh pa premaguje
z umetnijo, znanostmi.

Slava naj deželi klije,
blagor bod' pri nas doma!
Vsa, kar solnce jo obsije,
cveti mirno Avstrija!“

Tretji del.

Petje:

To je moja Avstrija.

Tam, kjer se sneg in led
z vrhov blišči gora,
vrhov zrcali kras
se v vodi jezera,
kjer na oltarju skal
pobožnost služi se,

moč in junaška čud
s prostostjo druží se,
tamkaj v zvestobi vnet
vsakdo navdušen poj:
„Tamkaj je Avstrija,
tam mili dom je moj.“

Petje:

Bog blagoslovi Ogra.

Blagoslovi Ogra Bog;
daj mu sreče, blaga;
meč iz Tvojih silnih rok
padi na sovraga.

Daj nam zlati vek nazaj,
daj nam z njim večnih let;
lepše čase, kakor zdaj,
prihodnost daj nam spet!

Petje:

Sveta Lucija.

Zvezde blesteče,
morje zrcali,
dosti bo sreče,
mirni so vali.

Cuvaj čolniček nam,
da ne zadene kam,
sveta Lucija,
sveta Lucija.

Petje:

Kje dom je moj?

Kje dom je moj?

Kje dom je moj?

Voda teče po skalinah,
drevje šumi po pečinah;
glej, povsod pomladni cvet,
zemski raj to na pogled.
In le ta prekrasna zemlja,
zemlja češka dom je moj.

Petje:

Bože, coš Polske.

Bog, ki ohranil
dolgo si Poljake,
obdal nas s silo
in cvetočo slavo,
branil skrbeče
nas nesreče vsake,
pred nje udarci
branil si nam glavo;
tu pred oltarjem
Tvojim gorko prosim:
Dom mi obvaruj
milostno še dalje!

Petje:

Lepa naša domovina!

Lepa naša domovina,
oj junaška zemlja mila,
stare slave dedovina,
da bi vedno častna bila!

Mila, kakor si nam slavna,
mila si nam ti edina,
mila, koder si nam ravna,
mila, koder si planina.

Petje:

Naprej!

Naprej zastava Slave,
na boj junaška kri!
Za blagor očetnjave
naj puška govori!

Z orožjem in desnico
nesimo vragu grom,
zapisat' v kri pravico,
ki tirja jo naš dom.

Naprej zastava Slave,
na boj junaška kri!

Za blagor očetnjave
naj puška govori!

Draga mati je prosila,
roke okol vrata vila,
je plakala moja mila:
Tu ostani, ljubi moj!

Z Bogom mati, ljuba zdrava!
Mati mi je očetnjava,
ljuba moja čast in slava!
Hajdmo, hajdmo za nje v boj!

Deklamacija:

Sklep.

Pred Tabo letos zbrani
vsi narodi stoje:
Slovenci in Slovaki,
Hrvatje in Poljaki
in Čehi in Rusini,
Madjari, Nemci, Lahi
doma Ti verni sini,
na vojski nikdar plahi,
pred Tabo letos zbrani,
hvaležni in udani
poklanjajo srce.
„Pozdravljen, blagoslovljen“,

iz prs odmeva jek.
Ti, ki nam z umno glavo
varuješ sveto pravo,
z ljubeznijo očetno
vse narode objemaš
in z vlado dolgoletno
za skupno delo vnemaš!
Pozdravljen, blagoslovljen!
S Teboj je zagotovljen
domovja — zlati vek.

Petje:

Konec.

(Nadaljevanje cesarske pesmi.)

Trdno dajmo se skleniti,
sloga pravo moč rodi,
vse lahko nam bo storiti
ako združimo moči.

Brate vodi vez edina
nas do cilja enega,
živi cesar, domovina,
večna bode Avstrija.

